

BOEKBEORDELINGEN

Grouping in Education. A report sponsored bij the Unesco Institute for Education, Hamburg. – Edited by Alfred Yates. – Almqvist & Wiksell, Stockholm 1966. – 314 blz. (prijs?).

Het vroeger te Hamburg bestaande Unesco-Instituut, zo bericht het boek, is thans overgegaan in handen van de Bundesrepubliek. De naam heeft dus overwegend historische betekenis. Het instituut draagt evenwel nog steeds een „internationaal karakter”. De publikaties zijn ter „uitsluitende verantwoordelijkheid van het instituut”. Hoe een dergelijk instituut een dergelijke verantwoordelijkheid in principe dragen kan, is niet duidelijk en zal van geval tot geval kunnen blijken.

Wanneer men b.v. de lijst van deelnemers bekijkt, die de conferentie bezocht hebben, waaruit dit boek is voortgekomen, stelt men met verbazing vast, dat er uit geen enkel land van Europa eigenlijk wat men zo „een wetenschappelijk geschoold pedagoog” kán noemen, aanwezig was. Wel vindt men b.v. een architect uit Frankrijk en iemand uit Jerusalem en vele research-psychologen met de school als arbeidsgebied.

Men kan dus wel – b.v. van Duitsland uit – vragen, waar men zijn eigen inbreng zoeken moet. Kort gezegd: dit is een overwegend Amerikaans-Zweedse publikatie met Engelse inbreng en die van enkele sympathiserende omstanders. Als *zodanig* kan men het boek dus wel als bron gebruiken, wanneer men bovendien vooral de nadruk legt op de experimenteel-psychologische benadering, onder voorbijgaan aan de leerkracht, de leerling en de school- of klasse-gemeenschap als personen, resp. humane levensvormen. – Zo neemt men – op Duitse bodem eerst recht – met grote verbazing kennis van een bijdrage als die van Thelen (Chicago), Olson (Univ. of Michigan), enz.

Maar daartegenover staat een en ander: als een verzameling van korte, synthetische artikelen van overwegend experimentalistisch-psychometrische aard, als een collectie ook een excerpten en opmerkingen van interessant documentele aard voor de school-organisator op ambtelijk en academisch niveau, vertoont het tal van aspecten, die informatieve waarde hebben. Al is het maar om de aandacht te vestigen op de meest uiteenlopende experimenteel-psychologische bevindingen, die stellig pedagogische konsekventies hebben en die dus roepen om grondige, nadere uitwerking. Het is dus een boek voor academici, experimentalisten, met geprononceerd Amerikaans-Zweedse oriëntatie, vnl. psychologisch en organisatorisch geïnteresseerd. Het roept om pedagogische doordenking en concretisering. In een land als Duitsland is dit boek een kat in een vreemd pakhuis. Tot op zekere hoogte heeft het daar dus een missie. Of echter enig aanknopingspunt met de daar bestaande wereld van school en opvoeding gevonden is, waag ik te betwijfelen. Het vroegere Unesco-instituut zou daarmee wel eens zijn primaire opgave in de waagschaal gesteld kunnen hebben. Men

heeft dit immers in 1953 niet in Hamburg gevestigd om voor Duitsland onassimileerbare zaken, in afzondering van het land van vestiging zelf te produceren. Helaas geldt dit ook voor zulke op zichzelf goede stukken als die van Vernon en Passow en – als gezegd – voor nuttige excerpten en discussie-opmerkingen. Men zal moeten leren aansluiting te vinden en niet – uit begrijpelijk ongeduld – het evangelie gaan prediken in het Latijn bij de bewoners van een vreemd cultuurland.

M. J. LANGEVELD

G. BARON, *Society, Schools and Progress in England*, Pergamon Press, Headington Hill Hall, Oxford, 1965, 228 p.

Dit boek geeft wat het belooft. Het schenkt aandacht aan de Engelse samenleving, het beschrijft in verband daarmee het Engelse schoolwezen en het geeft tevens aan hoe in maatschappij en school beide alles in beweging is. Daarbij heeft de auteur ernstig rekening gehouden met de moeilijkheden, die buitenlanders bij de studie van zijn onderwerp kunnen ontmoeten. Hij geeft hun de uitleg, die zij nodig hebben.

Ik acht dit een bijzonder goed studieboek voor hen, die zich met de vergelijkende opvoedkunde bezighouden. Het is vanuit een grote kennis van de materie geschreven. Zijn charme ontleent het aan de typerende bijzonderheden, die de stof tot leven brengen, en aan de wijze, waarop de auteur telkens de objectiviteit van zijn relaas met eigen positiekeuze doorbreekt.

Deze publikatie is deel van een serie soortgelijke geschriften over het schoolwezen in andere landen. Zij staat onder redactie van Dr. E. J. King. Ik besprak indertijd met veel waardering Hall's werk over Frankrijk. De Pergamon Press doet goed werk met deze reeks.

PH. J. I.

Samen leven door G. J. H. GRIFFIOEN en J. W. OOMS, 2e dr., uitg.: N.V. Uitgeversmaatschappij de Graafschap, Aalten, 104 blz.

Nauwelijks is het vak Maatschappijleer aan de horizon van het voortgezet onderwijs verschenen, of de boekjesschrijverij is al begonnen. Wie het eerst op de markt komt, wie het eerst maalt. Dat is een kwalijke zaak, want leerplannen zijn er niet, of nauwelijks. De boekjesschrijvers gaan dus op eigen houtje de inhoud van dit nieuwe vak bepalen.

In het voorbericht zeggen de schrijvers, dat deze maatschappijleer dienstig behoort (curs. van mij) te zijn voor het onderwijs op landbouwscholen, huishoudscholen, industriescholen (wat zijn dat?), middelbare meisjescholen, technische scholen, scholen voor V.G.L.O., avondscholen voor algemene en technische vorming (?), maar ook ten behoeve van het onderwijs op cursussen voor kadervorming en algemene opleiding (?). Dat is dus nogal wat! „Behoort”, de schrijvers treden dus op als gezag-hebbenden; naderhand blijkt dit voor of in een bepaalde kring. Want:

In „Ter inleiding”, geschreven door B. Roolvink (toen nog Staatssecretaris van Sociale Zaken en Volksgezondheid) lezen wij, dat de schrijvers

„het Samen Leven hebben gezien vanuit het Licht, dat de Bijbel over alle levensterreinen verspreidt.”

Wat betekent dit voor de Maatschappijleer? O.a. dit: „In een christelijk gezin behoort een christelijke krant”. „Zij wier levensopvatting gegrond is op de bijbel, zullen zoveel mogelijk de N.C.R.V. steunen, want deze vereniging wil in Protestants-Christelijke geest de radioprogramma's verzorgen”. (blz. 29).

„De niet-confessionele partijen gaan *uitsluitend* (curs. van mij) uit van de menselijke rede (menselijk verstand)” (blz. 66).

„Een christen zal *stellig* (curs. van mij) de bokssport niet beoefenen” (blz. 81).

„Het goddeloze communisme is een wereldbedreigende macht, waartegen wij ons met alle kracht moeten teweer stellen”. (blz. 53).

Ik had graag een expliciete mededeling op het titelblad van het standpunt van de schrijvers gehad. Nu moeten wij al lezende er achter komen. Zij hadden ook om misverstanden te vermijden vóór de lijst van scholen en inrichtingen in het voorbericht kunnen zetten Prot.-Chr. Dan hadden wij kunnen weten, wie er eigenlijk met „Samen” bedoeld worden.

Iets over de didactiek van het boekje:

Het is een *leerboekje*. Het bevat een overstelpend aantal feiten en begrippen; van enige verwerking is geen sprake. Het leent zich vrijwel uitsluitend tot „leren” en „overhoren”. Dat hiermee „inzicht” gewekt zal worden, wat de bedoeling van de schrijvers is, waag ik te betwijfelen.

J. JONGES.